

CRAIOVA, PATRIA LUI SHAKESPEARE

Dacă cineva s-ar îndemna să cerceteze natura legăturii de rudenie dintre Shakespeare și Marin Sorescu, ar trebui să experimenteze și participarea la CRAIOVA SHAKESPEARE FESTIVAL. O săptămână densă în evenimente teatrale a demonstrat cu prisosință faptul că manifestările festivaliere de la noi pot avea și personalitate bine definită. Teatrul Național din Craiova, alături de Ministerul Culturii, cu sprijinul Consiliului britanic și al forurilor locale, a plănit și a dus la bun sfârșit un proiect cultural ambițios, de certă amplitudine internațională.

Sase spectacole, zi de zi, au reținut atenția unui public nerăbdător să vadă piese shakespeareiene. În deschidere, **Cum vă place**, realizat de trupa „Cheek by Jowl“ din Londra, în regia lui Declan Donnellan, a focalizat atenția tuturor. Tehnica de joc ireproșabilă, îmbogățită de savoarea și verva textului rostit în limba marelui elisabetan, a ilustrat faima și profesionalismul cunoscut ale școlii de teatru britanice. Distribuția, exclusiv masculină, a interpretat în notă alertă și convingătoare partitura cunoscutei comedii, nelăsând răgaz spectatorilor decât pentru aplauze nesfârșite. În culise, actorii din patria lui Will mărturiseau euforia celuia mai mare succes de public avut până la acea dată, în timp ce specialiștii prezenți la Craiova comentau nivelul înalt la care a debutat primul festival de acest gen din România.

Teatrul „Bulandra“ nu a venit, la rândul sau, decât să confirme încă o dată valoarea unei producții ce a întrunit aprecieri în țară și în străinătate. **Poveste de iarnă**, în vizionarea lui Alexandru Darie, a convins prin farmec și imagine exigentul auditoriu craiovean. În asemenea momente, oaspeții străini prezenți la Teatrul Național împărtășeau ideea că sunt martori la o reală sărbătoare a teatrului. În matineu, Teatrul „Creangă“ a prezentat premiera sa recentă, **Furtuna**. În fața sălii gemând de lume, compania bucureșteană a

adus o contribuție substanțială la reușita festivalului, demonstrând că piese din repertoriul clasic universal pot fi montate și pentru copii și tineret. Regizorul Cornel Todea a tentat multiplicarea căilor de acces către public, luând în considerație diferite praguri de percepție, specifice categoriilor de vârstă ce caracterizează publicul instituției pe care o conduce.

A cincizea reprezentație cu **Titus Andronicus** s-a desfășurat pe scena proprie – Teatrul Național din Craiova – într-o atmosferă ce amintea de clipele premierei. Mereu proaspăt, spectacolul conceput de Silviu Purcărete convinge la fiecare vizionare prin forță de expresie, imagine vie și concentrare spirituală. Regalul craiovean a continuat cu altă producție-eveniment, respectiv **Ubu rex cu scene din Macbeth**, în montarea același regizor. Confluența de sens a celor două texte, unite formal într-o singură dramatizare, a fost acceptată în contextul exclusiv shakespearean al manifestării, generând aprecieri entuziaste.

LA JUMĂTATE

FESTIVALUL NAȚIONAL
DE TEATRU
COMIC SCURT

„ION BĂIESU“

BUZĂU '94

În 1993, scriind despre ediția inaugurală a Festivalului național de teatru comic scurt „Ion Băiesu“, găzduit de Buzău, orașul de baștină al scriitorului astfel omagiat, afirmam că el, festivalul, și-a făcut o frumoasă intrare în (prea) numeroasa familie a reuniunilor teatrale autohtone. În 1994, scriind despre ediția a doua (21–24 octombrie), trebuie să observ că organizatorii – Ministerul Culturii, Asociația Umoristilor Români (AUR) și Inspectoratul pentru cultură al județului Buzău – ar avea de reflectat la zicala ce li se servește drept avertisment „bobocilor“ la facultate: important nu e să intri, ci să rămăi. Pentru că, de la un an la altul, totul (sau aproape) s-a redus la jumătate (sau aproape). Mai întâi, durata; săptămâna inițială a scăzut la patru zile, nici acelea complete. La că pentru mai multe nici n-ar fi fost materie, căci la secțiunea teatru de amatori, de pildă, nu s-au înșățit, din cele șase reprezentații anunțate în program, decât trei: **Și cu violoncelul ce facem?** de Matei Vișniec (Teatrul Popular din Focșani, regia Mihai Lunguianu – un spectacol lucrat cu acuratețe și bine jucat), **Buzunarul cu pâine** de același autor (Teatrul Popular din Buzău, regia Cristian Munteanu) și **Împăratul** de Ion Băiesu (secția de păpuși a Teatrului Popular din Buziaș, regia Șerban Vlad). Prinse într-o competiție mai degrabă simbolică, acestea și-au adjudicat, în ordinea enumărării, cele trei premii puse în joc. E drept, a mai apărut, pe deasupra, o reprezentație a formației de teatru a medicilor bucureșteni, cu două piese scurte de Dumitru Solomon, **Chibrilul și Holul comun** (în regia agonică a actorului Mircea N. Crețu), dar ea s-a situat calitativ mult dedesubtul celorlalte. La fel sună cifrele și în cazul spectacolelor profesioniste: șase anunțate, patru arătate. Acestea au fost **În seara asta repetăm Shakespeare** (adică piesele într-un act **Paricidul și Lada** ale lui Ion Sava, combinate și regizate abil, la Teatrul „Mihai Eminescu“ din Botoșani, de Marius Rogojinski), **Boul și vițell** de Ion Băiesu (Teatrul

Scenă din *Titus Andronicus* de Shakespeare la Teatrul Național din Craiova (regia: Silviu Purcărete)

În final, regizorii tineri au avut ultimul cuvânt. Teatrul Național din București a prezentat spectacolul **Romeo și Julieta**, realizat sub bagheta studentei Beatrice Bleonț. Dacă Declan Donnellan a utilizat numai bărbați în toate rolurile, mai noua sa colegă a plasat tot sub semnul exclusivismului o distribuție alcătuită, practic, numai din actori puțin vârstnici. Energia specifică tinereții, comportamentul dinamic și nestăpânit, inherentă perioadei de transformare a adolescentului în matur, dău o notă neconvențională piesei. Începând sub semnul teatrului-experiment, festivalul s-a încheiat în același chip, supunând interesului un alt mod de a vedea lucrurile. Pe alocuri agresivă, uneori sentimentală, când zgomoatoasă, când delicată, povestea de dragoste a celebrului cuplu Romeo și Julieta sfârșește prin a convinge. Beatrice Bleonț nu a făcut numai un spectacol cu personaje extrovertite, furate de magia muzicii și a dansului sau de ritmul replicilor, ci a încercat să exprime un punct de vedere neortodox și, de aceea, mai dificil de luat în considerare.

Prima ediție a manifestării, condusă cu pricipere de către Emil Boroghină, a inclus și aspecte teoretice. S-au desfășurat expuneri și

discuții incitante, prilejuite de sesiunea de shakespeareologie, prezidată de către coorganizatorul ei, Valentin Silvestru, președintele Secției române a Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru – Teatrul XXI. Au fost evocate personalitatea și opera lui Jan Kott, fiind reiterate critici asupra cărții „Shakespeare, contemporanul nostru“, expunându-se totodată și unele idei noi în domeniul de referință. Lansări de carte („Mai este Shakespeare contemporanul nostru?“ de John Elsom, „De ce surâde Shakespeare?“ de Dan Vasiliu și „Noi povestiri după piesele lui Shakespeare“ de Patrel Berceanu) au întregit programul unei săptămâni mult prea scurte în raport cu semnificația și calitatea evenimentelor petrecute la Craiova.

După acest periplu shakespeareologic, concluziile unui spectator de aiurea elimină dubile asupra rudeniei amintite între dramaturgul elisabetan și Sorescu. În mod cert, dacă patria lui Shakespeare a fost pentru scurt timp Oltenia, atunci toți intrăm în aceeași mare familie a lui Shakespeare, marele nostru contemporan, dincolo de hotare internaționale, regionale sau zonale.

DAN VASILIU

„Fantasio“ din Constanța, regia Constantin Dinischiotu), **M-am corrupt** (adică o dramatizare după schițe de Băieșu, înscenate de Mihai Decianu la Teatrul „Maria Filotti“ din Brăila) și **Experiment** a aceluiasi dramaturg (Teatrul Bacovia din Bacău, regia Dumitru Lazăr-Fulga). Primele trei au căpătat – n-aș zice și că toate au meritat – aferentele trei premii ale secțiunii. Ca observație generală: festivalul de la Buzău a demonstrat că granițele dintre teatrul profesionist și cel de amatori au devenit, cel puțin la un anumit nivel al acestor categorii, foarte labile; dacă, exceptând-o pe ultima, reprezentările diletanților erau destul de aproape de un profesionism decent, montările școlii, mai puțin prima, puteau fi lesne confundate cu produsele de tristă amintire (?) ale unui amatorism contondent. Nu-mi dau seama în ce măsură această constatare oglindește starea de ansamblu a teatrului nostru în momentul de față, dar, chiar dacă e valabilă doar pe câteva porțiuni, mi se pare suficient de gravă. Revenind la manifestările buzoiene, voi adăuga că nici colocviul final cu tema „Tipuri, prototipuri și arhetipuri în dramaturgia lui Ion Băieșu“ – condus, ca și juriul, de criticul Valentin Silvestru – nu a avut densitatea de idei și sclăpările de spirit ale celui de-acum un an; dc altfel, participanții au fost considerabil mai puțini.

Poate că, la rândul lor, ambicioșii organizatori ar trebui să înjumătătească ceva: frecvența reunii, căreia îl lipsește (deocamdată) suflul pentru o periodicitate anuală; formula bienală s-ar dovedi, cred, mai viabilă. După cum ar trebui și să dubleze ceva: exigenta selecției – ca să nu mai vorbim, firește, de susținerea materială. Nu de alta, dar ar fi păcat de entuziasmul forurilor culturale buzoiene, de amintirea lui Ion Băieșu, precum și de ideea unui asemenea festival ca, la anul, totul să se reducă, din nou, la jumătate.

■ A.G.